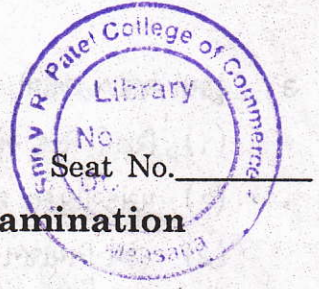

AF-851

B. Com. (Sem. VI) Examination

March - 2019

Economics : CC - 301

(Money, Financial Systems of Indian Economy - II)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણ જમણી બાજુ દર્શાવ્યા છે.

- ૧ (અ) રિઝર્વ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયાની નાણાકીય નીતિ અને તેની મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

- (અ) ભારતમાં વસતિ-વિસ્ફોટની સમસ્યાનો ખ્યાલ આપી. ભારતીય અર્થતંત્ર ઉપર તેની અસરો વર્ણવો.

- (બ) કૃષિક્ષેત્રે નીચી ઉત્પાદકતાનાં કારણો ચર્ચો. ૧૪

અથવા

- (બ) ભારતીય અર્થતંત્રમાં નાના ઉદ્યોગોની સમસ્યાઓની ચર્ચા કરો.

- ૨ ગમે તે બે ટૂંકનોંધ લખો : ૨૦

- (૧) રેપોરેટ અને રિવર્સ રેપોરેટ
(૨) વસતિ સંક્રમણનો સિદ્ધાંત
(૩) કૃષિક્ષેત્રે ટેકનોલોજીકલ સુધારા
(૪) આર્થિક વિકાસમાં જાહેરક્ષેત્રનો ફાળો.

૩ ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે છ)

૧૨

- (૧) રિઝર્વ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયાનાં કાર્યો જણાવો.
- (૨) પસંદગીયુક્ત શાખ-નિયમન એટલે શું ?
- (૩) કુટુંબ-નિયોજનનો અર્થ આપો.
- (૪) વસતિ-વૃદ્ધિની અસરો જણાવો.
- (૫) વસતિ નિતી વિષે જણાવો.
- (૬) ખેત-પેદાશ ખરીદ-વેચાણની ખામીઓ જણાવો.
- (૭) નાના ઉદ્યોગોની વ્યાખ્યા આપો.
- (૮) નાના ઉદ્યોગોની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

૪ સાચો વિકલ્પ દર્શાવો :

૧૦

- (૧) ભારતમાં મધ્યસ્થ બેન્ક તરીકે કામ કરતી સંસ્થા -
  - (અ) SBI
  - (બ) PNB
  - (ક) RBI
  - (ડ) BOB
- (૨) ભારતમાં ચલણી નોટો બહાર પાડે છે.
  - (અ) સ્ટેટ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયા
  - (બ) મધ્યસ્થ બેન્ક
  - (ક) સહકારી બેન્ક
  - (ડ) ભારતનો નાણાં વિભાગ
- (૩) નીચેના પૈકી ગુણાત્મક શાખ-નિયમનનું સાધન નથી.
  - (અ) ખુલ્લા બજારની નીતિ
  - (બ) ઋણ સીમા ફેરફાર
  - (ક) નૈતિક સમજાવટ
  - (ડ) શાખની માપબંધી

- (૪) વસતિવિષયક મૂડીરોકાણનો ખ્યાલ કયા અર્થશાસ્ત્રીએ આપ્યો ?
- (અ) એડમ સ્મિથ (બ) કોલ અને હુવર
(ક) માલ્થસ (ડ) કોલીન કલાર્ક
- (૫) ભારતના કૃષિક્ષેત્રના વિકાસમાં મહત્વનું પ્રદાન....
- (અ) હરિયાણી ક્રાંતિ (બ) નાના પાયાના ઉદ્યોગો
(ક) ગૃહઉદ્યોગો (ડ) શ્વેતક્રાંતિ
- (૬) ખેત ઉત્પાદનના નિયંત્રિત બજારોનું લક્ષણ -
- (અ) સંગ્રહ સુવિધા
(બ) ઢોર અને સાધનો મૂકવાની જગ્યા
(ક) ધિરાણ સુવિધા
(ડ) ખુલ્લી હરાજી પ્રથા
- (૭) નાફેડ એ કૃષિપેદાશોની કેવા પ્રકારની બજાર વ્યવસ્થા છે ?
- (અ) સહકારી સંગઠન
(બ) સરકારની માલીકી
(ક) કોર્પોરેટ માલીકી
(ડ) ખાનગી મહાજન વ્યવસ્થા
- (૮) ટ્રેડ યુનિયન એટલે.
- (અ) વેપારીઓનું સંગઠન
(બ) ઉદ્યોગોનું સંગઠન
(ક) કામદાર સંગઠન
(ડ) સરકારી કર્મચારીઓનું સંગઠન

(૯) કયા વિસ્તારને સેઝ વિસ્તાર ગણાય ?

(અ) કંડલા

(બ) મહેસાણા

(ક) અમદાવાદ

(ડ) વાપી

(૧૦) ભારતમાં જાહેર સાહસોની ટીકા માટે _____ કહેવાય છે.

(અ) કાળો હાથી

(બ) ધોળો હાથી

(ક) જંગલી પ્રાણી

(ડ) જંગલી સિંહ

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures on right side indicate marks.

- 1 (a) Discuss the monetary policy and its limitations. 14

OR

- (a) Give the concept of the problems of population explosion in India. Describe their impacts of Indian Economy.

- (b) Discuss the causes of low productivity in agriculture. 14

OR

- (b) Discuss the problems of small scale industry in Indian Economy.

2 Write any two short notes : 20

- (1) Repo Rate and Reverse Repo Rate.
- (2) Demographic theory of population.
- (3) Reforms Technological Reforms in agricultural sector.
- (4) Role of public sector in economy development.

3 Give short answers : (any six) 12

- (1) State the functions of Reserve Bank of India.
- (2) What is preferable credit control ?
- (3) Give meaning of family planning.
- (4) State the effect of population explosion.
- (5) State population policy.
- (6) State the problems of agriculture marketing.
- (7) Give meaning of small scale industries.
- (8) State the characteristics of small scale industries.

4 State correct option : 10

- (1) An institute which works as a middle bank in India.
  - (A) SBI
  - (B) PNB
  - (C) RBI
  - (D) BOB

- (2) Which of following bank prints currency in India ?
- (A) State Bank of India
  - (B) Central Bank
  - (C) Co-operative Bank
  - (D) Finance Dept. of India
- (3) Which one is not an instrument of qualitative credit control ?
- (A) Open Market policy
  - (B) Debit limit changes
  - (C) Moral persuasion
  - (D) Credit rationing
- (4) Which economist gave the concept of population related money lending route ?
- (A) Adam Smith
  - (B) Kaul and Hoover
  - (C) Malthus
  - (D) Molin Clark
- (5) An important role of India's Agricultural Sector's development.
- (A) Green Revolution
  - (B) Small Scale Industry
  - (C) Cottage Industry
  - (D) White Revolution
- (6) The main characteristic of agriculture production's control market
- (A) Storage facility
  - (B) Place to keep animal and tools
  - (C) Credit Facility
  - (D) Open auction practice system

- (7) Which kinds of agricultural production to the market NAFED is ?
- (A) Co-operative organization
  - (B) Government ownership
  - (C) Corporate ownership
  - (D) Private guild organization
- (8) Trade Unions means :
- (A) Organization of traders
  - (B) Organization of industries
  - (C) Workers Union
  - (D) Organization of Government servant
- (9) Which areas is SEZ areas ?
- (A) Kandala
  - (B) Mehsana
  - (C) Ahmedabad
  - (D) Vapi
- (10) What is called to criticize the public enterprises in India ?
- (A) Black elephant
  - (B) White elephant
  - (C) Wild animal
  - (D) Wild lion
-